

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการจัดการและการใช้หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ โดยมีขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

ประชากรและการเลือกตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการสุ่มตัวอย่างจะแยกสุ่มตามประชากรแต่ละกลุ่มดังนี้

๑. ศึกษานิเทศก์ มีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างประชากร คือ

๑.๑ ศึกษานิเทศก์จังหวัด ใน ๗๓ จังหวัด มีศึกษานิเทศก์จังหวัดทั้งหมด ๘๕๖ คน สุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ ๒๕ ของจำนวนศึกษานิเทศก์จังหวัดในแต่ละจังหวัด ได้ศึกษานิเทศก์จังหวัดจำนวน ๒๑๑ คน

๑.๒ ศึกษานิเทศก์อำเภอ ใน ๗๓ จังหวัดมีศึกษานิเทศก์อำเภอทั้งหมด ๘๕๖ คน มีขั้นตอนต่อไปนี้

๑.๒.๑ คำนวณตัวอย่างประชากรร้อยละ ๒๕ ของจำนวน ศึกษานิเทศก์อำเภอในแต่ละจังหวัด เป็นจำนวน ๒๑๗ คน

๑.๒.๒ เมื่อได้จำนวนศึกษานิเทศก์อำเภอในแต่ละจังหวัดแล้ว จึงจับฉลากสุ่มรายชื่ออำเภอที่จะได้ศึกษานิเทศก์อำเภอนั้น ๆ เป็นตัวอย่างประชากร ในการจับฉลากนี้ เพื่อให้ศึกษานิเทศก์อำเภอกระจายไปยังอำเภอต่าง ๆ ภายในจังหวัด ถ้าจังหวัดใดสุ่มได้ศึกษานิเทศก์อำเภอที่เป็นตัวอย่างประชากรอยู่ในอำเภอเดียวกัน จะทำการสุ่มใหม่

๑.๒.๓ ได้ตัวอย่างประชากรที่เป็นศึกษานิเทศก์อำเภอจำนวน ๒๑๗ คน กระจายใน ๒๑๗ อำเภอทั่วประเทศ

๒. ผู้บริหาร มีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างประชากรดังนี้

- ๒.๑ โรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่เปิดสอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ตามสถิติปี ๒๕๒๗ มีจำนวนทั้งหมด ๒๕,๖๓๕ โรงเรียน
- ๒.๒ สุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ ๒ ของจำนวนโรงเรียนในแต่ละจังหวัด ทั้ง ๗๓ จังหวัด ได้จำนวนโรงเรียน ๕๗๕ โรงเรียน
- ๒.๓ นำจำนวนโรงเรียนในข้อ ๒.๒ มากระจายในอำเภอที่สุ่มได้ ในข้อ ๑.๒.๒ ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการจัดส่งข้อมูล โดยเฉลี่ยให้จำนวนโรงเรียนในแต่ละอำเภอมีจำนวน เท่ากันหรือใกล้เคียงกัน ตัวอย่างประชากรคือผู้บริหารโรงเรียนที่สุ่มได้
- ๒.๔ ได้ตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหาร ๕๗๕ คน ทั่วประเทศ

๓. ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖

- ๓.๑ สุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของโรงเรียนในข้อ ๒.๓ โรงเรียนละ ๒ คน ชั้นละ ๑ คน
- ๓.๒ ได้ตัวอย่างประชากรที่เป็นครูจำนวน ๑,๑๕๐ คน ทั่วประเทศ

ดังนั้น ตัวอย่างประชากรที่ออกแบบสอบถาม เป็นศึกษานิเทศก์จังหวัด จำนวน ๒๕๑ คน ศึกษานิเทศก์อำเภอจำนวน ๒๑๗ คน ผู้บริหารจำนวน ๕๗๕ คน ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ จำนวน ๑,๑๕๐ คน รวมทั้งสิ้น ๒,๑๙๓ คน

ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิท่านหลักสูตรและการสอนในระดับประถมศึกษา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นเพิ่มเติมโดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้

๑. เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรประถมศึกษา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ จำนวน ๒ คน
๒. เป็นครูผู้มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ หรือ ๖ อย่างน้อย ๒ ปี จำนวน ๑๔ คน

รวมตัวอย่างประชากรในการสัมภาษณ์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนทั้งสิ้น ๒๐ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

แบบสอบถาม แบบสอบถามศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ ประกอบด้วยคำถาม ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ แบบสอบถามมีลักษณะ เป็นแบบตรวจคำตอบ (check list) และแบบเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ ๒ ปัญหาการจัดการและการใช้หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) และแบบตรวจคำตอบ ประกอบด้วยคำถามในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. ปัญหาอันองค์ประกอบของ เนื้อหาและแนวทางการปรับปรุง เนื้อหา
  - ๑.๑ องค์ประกอบของ เนื้อหาวิชา และความสอดคล้องกับประสบการณ์ชีวิต
  - ๑.๒ การบูรณาการ เนื้อหาวิชา
  - ๑.๓ แนวทางการปรับปรุง เนื้อหา
๒. ปัญหาอันความรู้ ของครู เกี่ยวกับ เนื้อหาก่อสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
๓. ปัญหาอันการจัด เวลา เรียนและแนวทางการปรับปรุง เวลา เรียน
  - ๓.๑ ปัญหาอันการจัด เวลา เรียน
  - ๓.๒ แนวทางการปรับปรุง เวลา เรียน
๔. ปัญหาอันการจัดการ เรียนการสอน
  - ๔.๑ ปัญหาอันการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
  - ๔.๒ ปัญหาอันการจัดทำและการใช้สื่อการเรียน
๕. ปัญหาอันการบริหารและการจัดการ

ตอนที่ ๓ ความคิด เห็นหรือข้อ เสนอแนะ เพิ่มเติม เกี่ยวกับปัญหาการจัดการ และการใช้หลักสูตรกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบปลายเปิด (open ended)

แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยข้อคำถาม ๑๑ ข้อ ครอบคลุมปัญหาการจัดการ และการใช้หลักสูตรกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖

การสร้างเครื่องมือการวิจัย

๑. ศึกษารายละเอียด เกี่ยวกับหลักสูตร และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ และการใช้หลักสูตรกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตจากหลักสูตร แผนการสอน หนังสือ ตำรา เอกสาร บทความ วารสาร และงานวิจัยต่าง ๆ นำมาเป็นแนวทางในการสร้าง แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

๒. สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเนื้อหา และมีส่วนวน ภาษาที่ถูกต้อง

๓. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ แก้ไข และปรับปรุงให้เหมาะสม

๔. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับศิษยานุศิษย์จังหวัด สึกษาภิเทศก์อำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ ที่ไม่ใช่ ตัวอย่างประชากร กลุ่มละ ๕ คน รวมทั้งสิ้น ๓๐ คน แล้วนำมาตรวจสอบความเที่ยง ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยง ๐.๘๗

การรวบรวมข้อมูล

๑. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและรับคำตอบคืนทางไปรษณีย์ โดยได้รับความร่วมมือ จากศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ ศูนย์พัฒนาหลักสูตร ขอความร่วมมือผู้อำนวยการ การประถมศึกษาจังหวัด เพื่อจัดส่งแบบสอบถามไปยังศึกษานิเทศก์จังหวัด และขอความร่วมมือ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อจัดส่งแบบสอบถามไปยังศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหาร-

โรงเรียน และครูชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ ที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามในกลุ่ม
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ผู้วิจัยใช้เวลาในการรวบรวมแบบสอบถามเป็นเวลา ๓๕ วัน
คือ ตั้งแต่วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๒๕ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๕ ได้รับแบบสอบถามคืนจาก
ตัวอย่างประชากรซึ่งนำมาวิเคราะห์ได้ดังนี้ ศึกษาในเทศกจังหวัดจำนวน ๑๗๐ ฉบับ
ศึกษาในเทศกอำเภอจำนวน ๑๕๕ ฉบับ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน ๕๕๕ ฉบับ ครูชั้น
ประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๔๔๕ ฉบับ ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๕๕๖ ฉบับ รวม
แบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ทั้งสิ้นจำนวน ๑,๒๘๕ ฉบับ คิด เป็นร้อยละ ๗๖.๘๔

๒. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเองตามวัน เวลาและสถานที่ที่ได้นัดไว้
ล่วงหน้า โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และใช้เรื่องบันทึกเสียงประกอบการ
สัมภาษณ์ โดยใช้เวลาในการติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิและสัมภาษณ์ ๓๐ วัน คือตั้งแต่วันที่ ๑
กันยายน ๒๕๒๕ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๕

ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบคดีย

๒.๑ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรประถมศึกษา กลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ จำนวน ๖ คน

๒.๒ ครูผู้มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ หรือ ๖ อย่างน้อย ๒ ปี จำนวน ๑๔ คน กระจายตามภาคต่าง ๆ
ทั้ง ๔ ภาค ดังนี้

ครูผู้สอนในภาคเหนือ	๓ คน
ครูผู้สอนในภาคใต้	๓ คน
ครูผู้สอนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๔ คน
ครูผู้สอนในภาคกลาง	๔ คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูป SPSS (The Statistical Package for the Social Science)
โดยหาคาสถิติเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ร่วมกันทั้งของศึกษานิเทศก์ จังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ โดยใช้การร้อยละ (percentage) และนำมาเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ วิเคราะห์ร่วมกันดังนี้

๑. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการและการใช้หลักสูตร กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ แล้วนำค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อคำถามมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการและการใช้หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในแต่ละด้าน เพื่อนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง โดยกำหนดคะแนนดังนี้

มีปัญหามากที่สุด	ให้	๕	คะแนน
มีปัญหามาก	ให้	๔	คะแนน
มีปัญหปานกลาง	ให้	๓	คะแนน
มีปัญหาน้อย	ให้	๒	คะแนน
มีปัญหาน้อยที่สุด	ให้	๑	คะแนน

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ถ้อยคำหลักเกณฑ์ดังนี้

๔.๖๐ - ๕.๐๐	หมายความว่า	มีปัญหามากที่สุด
๓.๖๐ - ๔.๕๕	หมายความว่า	มีปัญหามาก
๒.๖๐ - ๓.๕๕	หมายความว่า	มีปัญหปานกลาง
๑.๖๐ - ๒.๕๕	หมายความว่า	มีปัญหาน้อย
๑.๐๐ - ๑.๕๕	หมายความว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด

๒. แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงเนื้อหา และเวลาเรียน เป็นแบบตรวจคำตอบ วิเคราะห์โดยใช้การร้อยละ และนำมาเสนอในรูปของ ตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูล โดยสรุปรวบรวมความคิดเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะ จัดเป็นหมวดหมู่เรียงลำดับตามความถี่ของปัญหาข้อเสนอแนะนั้น ๆ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

๑. หาค่าร้อยละ (percentage)

๒. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) จากสูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{n} \quad (\text{ประกอบ กรรณสูตร ๒๕๒๕:๔๐})$$

$\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ย

fx = ผลคูณระหว่างความถี่กับค่าคะแนนที่กำหนดให้

$\sum fx$ = ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างความถี่กับค่าคะแนนที่กำหนดให้

n = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

๓. หาส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{n} - \frac{(\sum fx)^2}{n^2}} \quad (\text{เล่มเดียวกับ ๕๑})$$

S.D. = ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน

f = จำนวนความถี่

x = คะแนน ๕, ๔, ๓, ๒, ๑

n = จำนวนคะแนนทั้งหมด

๔. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม จากสูตร

$$r = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum Si^2}{\sum x^2} \right) \quad (\text{เล่มเดียวกับ ๕๒})$$

n = จำนวนข้อสอบ

Si = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

(variance of a single item)

S_x = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบ
ทั้งหมด หรือกำลังสองของส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน
(**standard deviation**) ของคะแนนของ
ผู้รับการทดสอบทั้งหมด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย